

Van onze verslaggever

DEN HAAG — Dank zij de VVD, altijd voor de gewone man op de bres, weten we dat de wijziging van de wet op de kansspelen niet ver meer is. Op vragen van VVD-Kamerlid mr. F. Porthuis heeft minister van Justitie mr. A. van Agt meegedeeld, dat de wetswijziging vrijwel zeker in september in het Staatsblad zal worden gepubliceerd.

De komende veranderingen in de wet zijn het produkt van samenwerking tussen VVD en KVP. De heren Geurtsen en Van Schaik hebben ervoor getekend. Het is maar dat we weten wie er voor heeft gezorgd dat er meer kans komen aan de dagelijkse grauwe sleur te ontsnappen. Naast kans op geluk met een lot uit de staatsloterij, een heel rijtje goed in de voetbaltoes of te worden uitverkoren om aan de Berend Boudewijnkuis te mogen deelnemen, komt er in september een serie mogelijkheden bij.

Winkeliers mogen dan twee maal in het jaar hun winkelweekacties opluisteren met kleine kansspelen. Daarvoor worden dan voorlopig verstaan het kienspel, het vogelpiekspel en het rad van avontuur, maar de wet laat de mogelijkheid dat er nog andere leuke spelletjes bijkomen. Het vooral in het zuiden van het land zo populaire kien mag ongestraft naar een landelijke bekendheid uitgroeien. En onder verantwoordelijkheid van het bureau dat nu de voetbaltoes doet, komt er een lotto.

Het gaat al jaren niet goed met de voetbaltoes. Het vermoeden bestaat dat het aantal deelnemers flink is teruggelopen omdat er te veel komt kijken om een rijtje in te vullen. Er wordt een zekere vorm van deskundigheid gevraagd: het op de hoogte zijn van de kwaliteit van de clubs en het verloop van de competitie. Althans dat dachten of denken de afgevalen deelnemers aan de toes, die hun toevlucht namen tot de Duitse lotto, zich

door
Joop van Schie

daarbij waarschijnlijk niet realiserend dat de filosofie, „de bal is rond“, ook best eens een rijtje goed zou kunnen opleveren.

Hoeveel geld wekelijks naar Duitsland vloeit, is onbekend. Aangenomen wordt dat vooral in het oosten van het land waar ieder Duitsland op de televisie kan ontvangen, de belangstelling voor de lotto het grootst is. Invoering van een lotto in Nederland heeft dan ook vooral ten doel dat onbekende bedrag afkomstig van kleine gokkers binnen de grenzen te houden.

Zo staat er in de toelichting van het voorstel tot wetswijziging, dat er „meer mogelijkheden tot verantwoorde beoefening van kansspelen geboden zullen worden en dat een verruiming van het beleid op dit gebied kan leiden tot verbetering van de voorzieningen op het terrein van de cultuur, het maatschappelijk werk, de volksgezondheid en het toerisme, alsmede op het gebied van sport en recreatie“.

Dat de opbrengst van de lotto aanzienlijk kan worden, wordt in Den Haag voorlopig alleen afgeleid uit de geweldige inzet waarmee de bonzen van de Duitse lotto zich op de Nederlandse markt hebben gestort. Wie eenmaal een zo'n grauwe envelop met een Duits lotto-formulier in z'n brievenbus heeft gehad blijft die ongevraagde post ontvangen ook al werd het formuliertje nooit teruggestuurd. Een agressieve aanpak dus, waarvan de duur, daar zijn de deskundigen het over eens, geen windeieren heeft gelegd.

De distributie van de Nederlandse lotto-formulieren komt in handen van sportorganisaties en winkeliers. Wetsindieners en voorzitter van het verbond van ondernemers Geurtsen heeft met deze regeling vooral de laatste categorie, vertegenwoor-

DE ROULETTE GAAT DRAAIEN: MAAR WANNEER EN WAAR?

digers uit het midden- en kleinbedrijf, van wie bekend is dat zij het vaak moeilijk hebben in de concurrentieslag met het grootwinkelbedrijf, willen bevoordelen. Het lotto-formuliertje kan klantenbinding betekenen.

Of de Nederlandse lotto het tegen de Duitse zal halen? In Nederland komt een hoofdprijs van vijf ton, maar de Duitsers zouden binnen niet al te lange tijd naar een hoofdprijs van twee en een half miljoen DM toe willen.

De optimistische mr. Geurtsen denkt dat het succes van de Nederlandse lotto straks te verklaren zal zijn uit het verschil in opzet. Het Nederlandse systeem kent in tegenstelling tot het Duitse een

reeks kleine prijzen, waarvoor volgens hem het Nederlandse publiek zal warmlopen.

We gaan trouwens met de wetswijziging nog iets in het klein opzetten. In navolging van Las Vegas, Nice, Monte Carlo, Baden Baden en noem maar op, krijgt Nederland een echt casino. In de wet staat, dat de balletjes mogen gaan rollen in door de minister aan te wijzen casino's zes maanden na publicatie van de wetswijziging. De indianen hebben die termijn ingebouwd omdat zij voorzagen dat er heel wat voorbereidend werk zal moeten worden verricht voor de deuren van de eerste legale speelzaal open kunnen.

Zes maanden na de publicatie in het

Staatsblad; je zou dus verwachten dat het eerste casino in maart van het volgende jaar kan gaan draaien. En dat geloven de wetsindieners Geurtsen en Van Schaik ook. De laatste: „Het moet kunnen lukken. De publicatie is volgens mij niet met dit doel ook wat opgehouden. Daardoor is de tijd van voorbereiding wat veruimd. De mensen die zeggen, dat het nog wel even kan duren, willen volgens mij niet de indruk wekken dat de buit al is verdeeld“.

We zitten nu op een gevoelig terrein. Want de mensen die het dichtst bij de voorbereiding zitten beweren namelijk dat de zomer van 1975 geen haalbare kaart is.

Jarenlang heeft de Stichting Casinospe-

len Nederland onder aanvoering van Haarlems burgemeester De Gou aangedrongen op wetswijziging. Toen dat niet meer nodig was koos de pressure group zich een andere naam: Stichting tot exploitatie van casino's in Nederland. Daarmee was de stap van pressure group naar gegadigde gezet. In de wet staat, dat de concessie aan een stichting zal worden verleend na advies van een in te stellen Raad van Casino's. Haarlems burgemeester stapte op, omdat hij vond dat hij als burgemeester niet betrokken kan zijn bij een stichting die een casino gaat exploiteren.

Secretaris-penningmeester van de nieuwe stichting is de heer N. de Rooij, ad-

junct-directeur van het Nationaal Bureau voor Toerisme. In de stichting van burgemeester De Gou bekleedde hij die functie ook al.

De Rooij maakt er geen geheim van dat hij en zijn belangengroepering destijds ernstig teleurgesteld waren dat de Kamer een amendement van mr. R. Haas-Berger (PvdA) aannam. Daarmee werd bereikt dat de revenuen van de casino's niet, zoals de opzet was, ten goede zullen komen aan de bevordering van het toerisme, maar rechtstreeks in de schatkist zullen vloeien.

„Maar“, zegt De Rooij, „we hebben toen besloten loyaal mee te werken ondanks die teleurstelling. De stichting zet zich nu in om straks de raad van casino's met raad en daad bij te staan. Ze wil ervoor zorgen, dat het Nederlandse casino straks een eigen gezicht krijgt, zodat het een toeristische attractie wordt waarmee straks in binnen- en buitenland kan worden geadverteerd“.

Op de ministeries van Economische Zaken, CRM en Justitie werken ambtenaren op het ogenblik aan de regels voor wat straks wel en wat niet in de casino's zal worden toegestaan. Die activiteiten worden gecoördineerd op het ministerie van Justitie.

Dat werk moet worden gezien als een voeding van de Raad van Casino's die nog moet worden geïnstalleerd. Zowel van de kant van de Stichting tot Exploitatie van Casino's als op het ministerie komt het bericht dat het voorbereidend werk nog in een zeer pril stadium is en dat het alleen al om die reden onmogelijk is dat al in de komende zomer een casino kan worden geopend.

In de wet staat dat personen beneden de achttien jaar niet zullen worden toegelaten. Ook is erin te vinden dat de speellocaliteit en de plaats waar drank is te verkrijgen, van elkaar gescheiden dienen te zijn. Een systeem dat ook in Engeland bestaat. Om te voorkomen dat in beschonken toestand wordt gekokt.

Of het eerste casino een mondaine aankleding krijgt met een knipoog naar het kapitaalcrachtige internationale publiek, in een oude boerenschuur zal worden gevestigd, een attractie wordt voor de hele familie met een restaurant en een thea-tertje, zoals de stichting van De Rooij zou willen, het is volgens mr. H. Scholten Ubij van de afdeling staats- en strafrecht nog een open vraag.

De nog te installeren raad zal de minister daarvoor nog adviezen moeten voorleggen. Ook de plaats waar het casino zal komen blijft om die reden voorlopig onbekend.

Voor de indianen van het wetsontwerp is het echter geen geheim meer dat onlangs al een voorlopige raad werd samengesteld. Van Schaik heeft de kandidatuur van oud-Kamervoorzitter mr. F. J. van Thiel als voorzitter van de raad verdedigd. „Hij is een geboren voorzitter en organisator. Daar komt bij dat hij zelf nog wel eens graag speelt. En hij is volstrekt onafhankelijk en onkreukbaar“.

Voorts is het eer niet al te grote gok het erop te houden dat Zandvoort de voorkeur zal krijgen boven de andere tien plaatsen die de minister hebben gevraagd het eerste casino binnen de gemeentegrenzen te verwerven.

Geurtsen, voorzichtig om andere gemeenten niet op de tenen te trappen: „De voorkeur gaat uit naar een plaats in het zuiden en een plaats aan de kust. Aan de kust zijn Scheveningen en Zandvoort kandidaat. Met de woestienij op het ogenblik in Scheveningen zie ik vestiging daar voorlopig niet zitten“.

Voeg daarbij de feiten dat er voorlopig in verband met het toch nog experimentele karakter ook al bestaan er plannen om een stuk know how uit het buitenland te halen slechts één plaats zal worden aangewezen. Geurtsen: „Dan is de keus niet zo moeilijk. Een kwestie van elimineren“.

Tytil-kind geholpen met eindeloos geduld

Van onze onderwijsredactie

Een Chinees sprookje verhaalt hoe het meisje Mytyl en haar broertje Tytyl op zoek gingen naar de blauwe vogel van het geluk. Alleen die blauwe vogel zou hun gebrekkige buurmeisje kunnen genezen. Hun verre tochten bleven zonder resultaat, de blauwe vogel was onvindbaar. Wel vonden Mytyl en Tytyl na veel zoeken een duif. Die namen ze mee voor hun buurmeisje, om haar tenminste enigszins te troosten. Toen ze na hun lange reizen met de duif terugkwamen, werd hun moeite toch beloond: het buurmeisje genas.

Het sprookje leeft voort in twee schooltypen die behoren tot het buitengewoon onderwijs. Een mytylschool is bedoeld voor lichamelijke gehandicapte kinderen, een tytilschool voor kinderen die niet alleen lichamelijke maar bovendien ook geestelijke handicap zijn. In ons land zijn vijf tytilscholen, die tezamen zo'n duizend leerlingen tellen.

De overheid lijkt het wat moeilijk te hebben met meervoudig gehandicapte kinderen. Als apart schooltype bestaan tytilscholen

officieel niet. Vier van de vijf scholen krijgen subsidie als school voor lichamelijke gehandicapten, één „koo's" voor subsidiëring als school voor geestelijk gehandicapten. In 1972 werd een Koninklijk Besluit (KB) uitgevaardigd, dat erkenning van de tytilscholen als apart type mogelijk maakte. Maar gevolgen voor een betere subsidiëring heeft dat KB nog niet gehad.

door
Jet Bruinsma

Wat zijn de gevolgen daarvan in de praktijk?

Mevrouw Thea Wesseling-van Bakelen is hoofd van de tytilschool in Den Haag. De school telt zo'n 90 leerlingen tussen 2 en 20 jaar. „Wij komen per kind per maand 560 gulden tekort“, zegt ze. „We hebben nu de klassedeel die geldt voor lichamelijke gehandicapten, dat is 12. Wanneer we als tytilschool erkend zouden zijn, hadden we maar acht leerlingen per klas.“

Dat is bepaald geen luxe. Voor meervoudig gehandicapte kinderen, die in het geval van de Haagse school, veelal spastisch zijn en in meerdere of mindere mate zwakzinnig, is extra veel therapie nodig. „Normale kinderen raken uit zich-

zelf gemotiveerd om te leren en hun lichamelijke mogelijkheden ten volle te gebruiken. Bij kinderen die geestelijk gehandicapt zijn, ligt dat veel gecompliceerder.“

Tekenend voor de werkzaamheden die aan een tytilschool verricht worden, is het klasje van dysfasiepatiënten. Dat zijn kinderen met een centrale taalstoornis, ze kunnen niet praten en niet lezen. In het klasje waar we binnenkomen staan zinnen op het schoolbord geschreven. De onderwijzers wijst kleurrijke onderstreepte zinsdelen aan. De kinderen „lezen“ mee, sommigen foutloos, sommigen volgen wel het ritme, maar weten met de klanken niet best raad.

In veel gevallen is aanvankelijk een verkeerde diagnose gesteld, vertelt Thea Wesseling. Ze werden als zwaar zwakzinnig beschouwd, omdat ze niet praten. Maar motorisch beschouwd kunnen ze dat wel. „Gegarandeerd dat op imbecielen scholen meer van die kinderen zitten“, zegt ze.

Om die kinderen tot praten te krijgen, wordt de omweg van het „lezen“, beter gezegd, het zien gekozen. De kinderen zien, wat de onderwijzers aanwijst, ze volgen het ritme van de zin, dat door de aanwijstok wordt aangegeven. Ze zien of ze goed volgen. „Er wordt in feite een soort grafisch klasgesprek gevoerd“, aldus het schoolhoofd. Ze leren eerst globaal de woorden

kennen, en langzamerhand leren ze lezen in zinnen. De test zal daarna uitwijzen, dat deze dysfasiepatiënten een hoger intelligentiequotient (IQ) hebben, dan eerst kon worden vastgesteld.

Hoezeer het toch behelpen is, blijkt uit het feit dat de gevolgd therapie in feite bedoeld is voor doofstomme kinderen. De hier toegepaste methode is in gebruik in St Michielsgestel. Maar: de kinderen op de tytilschool zijn niet doofstom, ze kunnen horen en ze kunnen leren praten. De tytilkinderen in deze klas zijn echter wel zwakzinnig, en dat zijn de doofstomme kinderen van St Michielsgestel weer niet.

Behalve het collectieve onderwijs, ontvangen de kinderen ook individuele therapie, van een logopediste en daarnaast, voor hun lichamelijke handicap, van een fysisch therapeut. De jongste groep aan de Haagse tytilschool is een speel-leerklasje. Maar: een kleuterleidster is er niet. Een vreemde situatie, juist voor deze kinderen die toch al jonger zijn dan hun leeftijd aangeeft. Ze eindigen hun schoolloopbaan als ze de leerstof van drie, vier jaar lagere school gehad hebben.

„Het onderwijs hier komt in feite op de tweede plaats“, zegt Thea Wesseling. „Het kan zinvol zijn om de kinderen te helpen bij hun sociale relaties.“ Na hun schooltijd komen de beste leerlingen terecht in een sociale werkplaats. Voor anderen is opvang in een internaat mogelijk, maar daar is men weer niet ingesteld op de lichamelijke handicap van deze kinderen.

In een klasje, waar invalidenwagentjes en elektrische schrijfmachines een normaal beeld vormen, zit een jongen te typen. Zijn hele hand is in een handschoen gepakt, behalve de ene vinger waarmee hij typt. Hij is zo spastisch, dat zijn overige vingers hem het typen onmogelijk zouden maken, daarom wordt hij geholpen met die handschoen.

In een ander lokaal zijn kinderen van een jaar of acht bezig te leren schrijven. Ze hebben voorbeelden naast hun schrijfpapier liggen: boom, vis, boot. Een meisje schrijft

In de gymnastiekzaal van de tytilschool in Den Haag doet een leraar oefeningen met een jongen die lijdt aan spierdystrofie.

met inspanning de woorden foutloos op, maar wel in perfect spiegel-schrijft.

De grotere leerlingen zijn bezig in de „tussenmaatschappij“, ze hoeven niet meer te leren, maar ze moeten wel iets doen. In het lokaal waar de doe-groep zit, schallen de arbeidsvitaminen. Een paar jongens zijn bezig met het inpakken van kleine cementen speelgoed-bouwsteentjes in een doosje. Honderd van die steentjes moeten er in. De kinderen kunnen niet tellen, ze hebben een plankje waar honderd steentjes op kunnen. Een meisje zet koffie in een, ze vindt het leuk, ze neuriet mee met de muziek.

Het inpakwerk gaat langzaam, ze hoeven niet echt iets te produceren, zegt Thea Wesseling. Wat belangrijk is, is dat ze resultaat zien van hun werk en dat gebeurt ook. Als ze boodschappen gaan doen, zien ze hun doosjes met steentjes of de ballenpennen die door hen in elkaar gezet zijn in de winkel liggen. Hun werk.

In het gymnastieklokaal wordt een jongen van 12 jaar onder han-

den genomen. De leraar probeert zijn knie te buigen. „Godsamm“, roept de jongen. Hij lijdt aan spierdystrofie, een ziekte die steeds erger wordt. Vorig jaar kon die jongen nog lopen, vertelt Thea Wesseling. Hij moet blijven oefenen, anders is hij niet meer te verplegen. Hij moet zijn knieën buigen, zolang dat maar enigszins mogelijk is. De leraar is bezig met eindeloos geduld.

In ons land zijn naar schatting 0,7 promille van alle kinderen meervoudig gehandicapt, dat wil zeggen 7 per tienduizend kinderen. Lange tijd zijn die kinderen als „onbestelbare brieven“ beschouwd. Dankzij een beter inzicht in de mogelijkheden voor deze kinderen, dankzij de daardoor verbeterde hulpmogelijkheden, kan aan de kinderen en hun ouders een zonniger toekomst worden geboden. Met eindeloos geduld wordt met de kinderen geëfend, worden hun vaardigheden en kennis bijgebracht. Maar de problemen die er uiteraard nog zijn, kunnen alleen opgelost worden met meer geld.

Een kleine waslijst met wensen, die niet alleen voor de Haagse tytilschool geldt, maar ook voor de vijf andere tytilscholen:

● De groepen moeten kleiner. Nu is het nog „voordelig“ om op te geven dat je een school bent voor lichamelijke gehandicapten, dan mag je kleinere klassen hebben dan is toegestaan voor een zwakzinnigenschool.

● Niet alle groepsleiders beschikken bij ons over een assistent, zegt Thea Wesseling. Dat betekent dat de leerkracht geen moment weg kan uit zijn klas, en dat geeft op een „normale“ school al problemen, laat staan in een klas met zwakzinnige kinderen, meent zij.

● Het hoofd van een tytilschool zou volledig vrijgesteld moeten zijn van lesgeven, ongeacht het aantal klassen dat die school telt. Thea Wesseling heeft maar twee halve lesjuren dagen.

● Kinderen die zover zijn dat ze „productief“ kunnen lezen staan in de kou, omdat er geen leesboekjes voor hen zijn. De Haagse school was zo gelukkig een vrijwilliger te vinden, die — als leuk — een boekje heeft gemaakt. „Maar als de kinderen dat boekje tweemaal gelezen hebben, lezen ze het geen derde keer“.

● Het maandelijks tekort van 560 gulden per leerling wordt keurig bijgepast door de Sociale Dienst. Mooi, maar in feite is de Sociale Dienst daar nu niet in de eerste plaats voor bedoeld. Erkenning van onze school als apart schooltype zou drie ton kosten, meent Thea Wesseling.

De overheid zou haar belofte uit 1972 zo langzamerhand eens moeten nakomen. In het KB uit dat jaar stond dat dat kan gebeuren „op een nader door de minister te bepalen tijdstip“. Misschien kan de minister dat tijdstip inderdaad eens gaan bepalen. Als die erkenning dan geen blauwe vogel van het geluk mag heten is een duif misschien ook voldoende.